

Katrineholms-Kuriren 27 mars 1953

Klokgumma St. Malm trollade bort både tandvärk och kosjuka

I pensionärshemmet skulle sluta Fru Lindell i Katrineholm 85-åriga lade av kuren med en gång Augustas dotterdotter, äldre person som svimmade till en känd trolldumma. Hon hade varit i behandling. Fru Lindell var inte glad åt gumman konsternitet. Hon var ingens som ägde säga något eftersom baderna visades respekt för de maktes som den mängd kunniga amnordstai förbundhed.

— Mormor kunde en folk i allmänhet säga Fru Lindell. Och mamman berättade om den otroliga öden och upplevelser som varit med om, som förstås är att de pastaen- det göt och välgallade även för Fru Lindell.

Hon föddes 1867 i Davids-

Att bota sjuka kor var en av trolldummans specialiteter. Fru Lindell bevittnade själv, hur gumman en gång klarade en svårt sjuk ko vid gården Vallbokvarn. I två dagar hade man försökt få kon på benen och ge henne mat, men förgäves. Då erbjöd sig Augusta Lindell att hämta sin mormor, som hon trodde skulle kunna bota djuret. Bonden ställde sig tvivlande till experimentet men gav så småningom efter. Mormodern kom och sade bara till kon att stiga upp, vilket hade ögonblicklig effekt. Kreaturet gav till ett råmande och började genast att äta hö. Husbonden blev faktiskt litet skraj för gumman, som inte ens ville ta betalt för sina tjänster!

Kor som gick på bete och kalvade var ett besvärligt kapitel för bönderna, som hade stora skogsbeten och många djur ute. Men den kloka gumman hittade även i skogen kringströvande kalvar. En gång blev hon vägled av en flock fåglar, som visade henne var den sökta kalven var att finna. Efter fullgjort värv försvann fåglarna, som fru Lindell antar helt enkelt var någon slags syn och ingen verklighet.

Underbar bot mot tandvärk

Den kloka gumman-mormodern var också styv i att spå och hade grundmurat rykte om att kunna se de mest underbara saker i vanliga spelkort. Botade tandvärk gjorde hon enligt ett specialrecept. På ett lock lades litet krut, som antändes, varefter den hjälpsökande fick luta sig över locket och låta röken sila in i munnen. När den behandlingen var klar, kunde gumman förutsäga tidpunkten, då tandvärken

torp under Eriksberg, där fadern var mjölnare. För att klara upp ekonomin gick modern omkring och hjälpte bönderna med arbeten av allehanda slag, och det fick också Augusta Lindell pröva på redan som 7-8-åring. Hon fick t. o. m. vid denna späda ålder arbeta så hårt, att det inte ens blev tillfälle till någon skolgång utom då det var så dåligt väder, att modern och barnen inte kunde hålla till ute på gårderna. Att läsa och skriva hjälpligt fick hon lära sig av sina barn, när de hade börjat i skolan!

Modern mutade med socker

Men ett barn är ju ändå ett barn och måste tröttna på arbetet ibland — trots att mamman var sträng och alla arbetsprestationer behövdes för att ekonomin skulle gå ihop — och någon gång försökte Augusta och syskonen

smita undan och lägga sig mellan kälrotsdrillarna eller vad det nu var man arbetade med. Då brukade modern emellertid ha med sig små sockerbitar, som hon lockade barnen med. Och när de fått en sockerbit och druckit vatten till, blev det att ta nya tag igen.

På rymmarstråt som 14-åring

När fru Lindell gick och läste tog hon plats på en gård under Eriksberg, där vistelsen emellertid blev ännu värre än hemma. Matmodern var elak och den lilla 14-års-pigan fick ofta stryk. Hon klagade sin nöd för fadern, som gav henne löfte att få flytta hem igen. Men det var inte den stränga mamman med om, och hon följde dottern tillbaka till anställningen. — Här är ingen hjälp att få, tänkte flickungen och tog sa-

Augusta Lindell har ett outtömligt minnesförråd att ös ur — inte minst när det gäller hennes trolldande mormor.

ken i egna händer. Hon uppsökte en gammal dräng vid Melo och bad honom om hjälp med att fly från gården och matmodern. Augusta tog sitt lilla knypte med de få äodelarna och begav sig tillsammans med drängen bort till Vallbokvarn i närheten, där hon visste att man behövde hjälp i hemmet.

Men både i föräldrahemmet och vid den av 14-åringen övergivna gården blev man givetvis orolig vid försvinnandet, i all synnerhet som den stackars flickan tidigare hotat med att gå i sjön. Så småningom spårades emellertid rymningen, och modern försökte overtala henne att flytta tillbaka igen. Det lyckades hon dock inte med.

Omkring 20 år gammal kom hon till Fogelö, där hon stannade ett år och hade mjölkningen av över 20 kor på sin lott. Tre gånger om dagen skulle denna hårda syssla utföras; middagsmjölkningsen var dock den lindrigaste. Det rent omänskligt hårda arbetet gjorde att händerna på henne svullnade så kraftigt, att hon inte kunde knäppa kläderna på morgnarna. Först sedan hon mjölkat någon ko och därigenom mjukat upp lederna, kunde hon klara av de motsträviga knapparna. Vid nästa flyttning kom hon till Flöda, där hon efter hand gifte sig.

Många hjoningsverken fick fru Lindell göra vid Eriksberg, när hon tjänade vid Vallbokvarn — både inne i slottet och ute på gårderna, där 5-6 kvinnliga hjonfrån de underlydande gårdarna fick göra rena karldagsverken.